

סדר נשים | מסכת כתובות ל"ב- ל"ח
פרשת ואתחנן | י'- ט"ז באב (13-7 לאוגוסט)

דף ל"ב: חמישה סוגי תשלומים למכה את רעהו

בדף זה לומדים, כי החובל בחברו - הפוצע את חברו, חייב לשלם לו חמישה סוגי תשלומים:
א. נזק - אם פציעה זו נגרמה לך שהפצוע שוה פחות כסף חייב לשלם לו את דמי הנזק.
ב. צער - אם בפציעה זו נגרם צער למוכה, חייב לשלם לו על הסבל.
ג. ריפוי - אם לריפוי פציעה זו היו צריכים תרופות ורופאים ששללו כסף, חייב לשלם לו את שווייה.
ד. שבת - אם מפני הפציעה הפצוע לא הלך לעבודה והפסיד את משכורתו, חייב לשלם לו כסף.
ה. בושת - אם מפני הפציעה התבייש הפצוע, שהיכו אותו בפני אנשים אחרים, חייב המכה לשלם לו כסף על הבושה.
עד כאן עסקנו בחיוב הממוני שמוטל על מי שמכה את רעהו. מלבד זאת, יש איסור מן התורה להכות! לפעמים הוא אף עלול לקבל עונש מלקות בבית דין אם עבר על איסור התורה והיכה את רעהו.

דף ל"ג: התזמורת ניגנה והמדרה בערה

בספר דניאל מסופר, שהמלך נבוכדנאצר הקים **פסל זהב ענקי**. כשגמר לבנות את הפסל, ערך המלך מסיבה גדולה, כינס את כל האנשים החשובים מכל המדינות, והוא ציוה, ששכש התזמורת תנגן, כל האנשים ישתחוו לפסל, **ומי שלא ישתחוה לפסל - יושלך לכבשן אש!** היו אנשים שהלשינו למלך כי חנניה, מישאל ועזריה לא השתחוו לפסל. הורה המלך להביאם לפניו, אך הם עמדו בסירובם ומאנו להשתחוות לפסל. אז - הורה נבוכדנאצר הרשע להגביר את האש, וציוה להשליך אותם לתוך הכבשן. כה חם היה הכבשן, עד שהאנשים שהובילו אותם לכבשן נשרפו בעצמם! **אך הקב"ה עשה נס לחנניה, מישאל ועזריה והם נותרו שלמים!**

בעלי התוספות אומרים, כי פסל הזהב שבנה נבוכדנאצר לא היה פסל של עבודה זרה. לכן, מאתר היה להם להשתחוות לו, אך הם בחרו לקדש שם שמים ולא להשתחוות לו. מדוע? מפני שנבוכדנאצר הרשע בנה את הפסל כדי להרבות את כבודו, וכך שנמנעו מלהשתחוות, הראו שהם אינם מכבדים את המלך הרשע, שמזלזל בקדוש ברוך הוא.

דף ל"ד: בישול בשבת

אדם שעמד לקבל אורחים בשבת, עבר על איסור חילול שבת, הדליק אש, העמיד עליה סיר ובישל עליה אוכל. אחר כך עברו בו הרהורי תשובה והוא הצטער ביותר על מה שעשה. עודו מהרהר ומתחרט על העברה, נשמעו דפיקות בדלת, האורחים הגיעו. כעת אין הוא יודע אם הוא יכול להגיש לפנייהם את האוכל שבישל בשבת. **מה דינו של אדם שעבר במזיד על איסור בישול בשבת ובישל אוכל? האם יהיה מאתר לו או לאחרים לאכול את התבשיל שבושל בשבת?**

רבי יהודה סובר, שבאותה שבת אסור לאיש לאכול מן המאכל, מפני שאסור לאכול בשבת מדבר שנעשה באיסור על ידי חילול שבת. אבל לאחר השבת הוא יכול לתת לאחרים לאכול מן המאכלים הללו.

נשים לב שרק אחרים יכולים לאכול מן המאכלים הללו במוצאי השבת, אך הוא עצמו אינו ראוי ליהנות מהם לעולם, כי חכמים קנסו אותו מפני שחילל את השבת.

מן התלמוד

סדר נשים,
מסכת כתובות, דף ל"ד

פליגי בה רב אחא ורבנא, חד אמר מעשה שבת דאורייתא, וחד אמר דרבנן. מאן דאמר דאורייתא - כדאמרן, ומאן דאמר דרבנן - אמר קרא "קודש היא" - היא קודש ואין מעשה קודש.

פליגי בה - נחלקו בה
כדאמרן - כמו שאמרנו

הסבר: חכמים נחלקו בשאלה האם ההנאה ממלאכה שנעשתה בשבת אסורה מהתורה או מדברי חכמים.

| על המפה

הקהילות היהודיות בתימן

קהילות יהודיות התקיימו בתימן מאז חורבן בית ראשון, והן שמרו על מסורת ומנהגים המבדילים אותן מקהילות האשכנזים והספרדים. קהילות אלה היו מחולקות למספר אזורי: צעדה, צנעא, ד'מאר, עדן, שרעב וחבאן. במאה ה-16 התפתחו בעקבות השפעת הקבלה והפילוסופיה שני זרמים, השמים והבלדים, שנבדלו בנוסח התפילה ובפסיקה לפי השולחן ערוך והרמב"ם. בשנת תרמ"ב עלו כ-150 יהודים מתימן לארץ ובעקבותיהם עלו רבים נוספים ותרמו רבות לבניית היישוב בארץ ישראל. לאחר הקמת המדינה הובאו שאר יהודי תימן לארץ במבצע "על כנפי נשרים".

ובמצעים
נוספים.

משפחה תימנית קוראת מזמורי תהילים סביב שולחן האוכל, לאחר ארוחת צהריים בשבת (Wikipedia).

"תלמוד ישראלי" הינו פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי ששם לו למטרה להנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומוורשת ישראל. הפרויקט כולל: שבעה כרכים על פי סדר הדף היומי, עלונים שבועיים, עלונים ייחודיים לחגים, דף פייסבוק פעיל, ערוץ youtube פעיל הכולל סרטונים, תוכניות קיץ, ועוד. מוקדי לימוד בקהילות ובתי ספר בכל הארץ ואף בעולם.

תלמוד ישראלי - מפגשים דורות,
מחברים עולמות.

לפניכם אירוע שעורר דיון סוער:

בתקופת ט"ו באב יש ב"ה הרבה חתונות. משפחת כהן היא משפחה שחיה בצמצום ומתפרנסת בדוחק, וב"ה עומדת לקראת חתונת ביתם הראשונה. לקראת החתונה ההורים מתלבטים איזה סוג חתונה לעשות - האם לקחת הלוואות ולעשות חתונה רגילה באולם עם אורחים רבים, או לעשות חתונה מאד צנועה במקום קטן, להזמין רק אנשים מאד הרובים וכלי להתחייב להלוואות מכבדות.

מצד אחד:

גם ככה המשפחה חיה
בצמצום, וחלתונה גדולה
שמצריכה לקחת הלוואות
תכביד מאד מאד על
המשפחה, ולכן עם כל הרצון
לחלתונה רגילה וגדולה, צריך
להיות ריאליים, ולהסתפק
החלתונה קטנה וצנועה.

חַתוּנָה זוֹ שִׂמְחָה גְדוּלָה, בְּנֵי
הַמִּשְׁפָּחָה וְהַכֹּהֵל רֹצִים שִׂמְחָה
שִׁיטָּר אֲנָשִׁים יִבְאוּ וְיִשְׂמְחוּ
אִיתָם, וְתִהְיֶה שִׂמְחָה גְדוּלָה, לֵכֵן
גַּם אִם הַמִּצְוָה הַכֹּלְלִי דְחוּק
וְצָרִיךְ לִקְחַת הַלּוֹאוֹת - זֶה מָה
שֶׁנֶּכּוֹן לַעֲשׂוֹת כְּדִי לִשְׂמַח אֶת
הַזֶּה וְאֶת הַמִּשְׁפָּחָה.

א...מה?
התחבט?

אם גם אתם נתקלתם בדיקמה והתפלפלות' עליה אתם מוזמנים לשתי אונות ואולי
 היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il
 תחת הנושא "יילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

★ | מן ההסטוריה

'כלניות' - הכינוי לחיילים הבריטים

הבריטים כבשו את ארץ ישראל במלחמת העולם הראשונה, וקיבלו מנדט לשלוט בה. בספטמבר 1945 הוצבה בארץ הדיוויזיה המוטסת הבריטית השישית, שהיתה שייכת לצנחנים וחייליה חבשו כומתות אדומות. השלטון הבריטי עורר עוינות רבה בקרב היהודים בארץ, בשל המגבלות שהציב לעליית יהודים ובשל תמיכתו בערבים. הצנחנים הבריטים כונו "כלניות", כרמז לכך שיש להם כומתות אדומות אך לב שחור. ילדים היו שרים את השיר "כלניות" לעבר החיילים, שנפגעו ממנו מאד. בשלב מסוים אף אסרו הבריטים על השמעת השיר, אך האיסור בוטל תוך זמן קצר.

כלניות בחוף תל אביב קיץ 1946 (Wikipedia).

**הצטרפו למאות אלפי לומדי
הדף היומי, פתחו שיעור שבועי
אצלכם בקהילה**

כל קהילה שתצטרף, **תקבל את העלון השבועי**
עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח
הבית! לרישום סרקו את הקוד.

לומדי התלמוד הישראלי- קהילת 'גרעיו בני עקיבא', ערד.

חמ"ד של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

ט"ו באב

ט"ו באב מובא במשנה במסכת תענית כאחד מימים טובים שהיו לישראל, בשל הדברים הטובים שקרו בו, ביניהם שפסקו דור המדבר למות, ושהותרו השבטים להתחתן זה עם זה. בתקופת חז"ל נהגו בנות ישראל לצאת לרקוד בכרמים בט"ו באב, והבחורים היו הולכים לשם כדי למצוא להם נשים. לכן יש המכנים כיום את ט"ו באב "חג האהבה".

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מי הדמות בציור?
- 2 איך השלט מצד שמאל קשור אליה?
- 3 איזה שיר הכי מזוהה איתה?
- 4 מי הלחין את השיר הזה?

סרקו את הבר-קוד, היכנסו לערוץ היו-טיוב של התלמוד הישראלי ותוכלו לצפות בעולם שלם של סרטים בנושאים שונים ומגוונים, מרתקים ומעניינים

מי אני?

1. כינו אותה "מלכת הזמר העברי".
2. נולדה בתימן ועלתה עם משפחתה לארץ.
3. במלחמת העצמאות הופיעה לפני חיילים ועודדה את רוחם.
4. בין שיריה הידועים: כלניות, הקרב האחרון, היו זמנים.
5. זכתה בפרס ישראל על תרומתה לזמר העברי.

השאלות

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשכ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ח	5260 ה'ת"ש	5258 ה'תרס"ח	4900 ה'תר"ם	4800 ה'תר"ם	4650 ה'תרס"ה	4260 ה'תרס"ו
2019 שנת תש"פ	2017 שנת תש"ז	1969 שנת תר"ץ	1948 שנת תש"ח	1947 שנת תש"ז	1939 שנת תרצ"ט	1897 שנת תר"ץ	1500 שנת ה'ת"ש	1492 שנת ה'תרס"ח	ה'תר"ם	ה'תר"ם	ה'תר"ם	ה'תרס"ה	ה'תרס"ו

סדר מועד | מסכת כתובות, דף ל"ה - ל"ח

דף ל"ה: כמה היא "פרוטה"?

בתורה ישנם הלכות ודינים רבים לגבי תשלום כסף. למשל, אפשר לקדש אישה בכסף או בחפץ ששווה כסף. אדם שמזיק לחברו, צריך לשלם לו את שווי הנזק, ועוד דוגמאות רבות לשימוש בכסף. כל הלכה שנאמרה לגבי דיני ממונות, מתיחסת לשווי של פרוטה לכל הפחות. למשל, אדם שנתן לאישה חפץ ששווה פחות מפרוטה - לא קידש אותה. אדם שהזיק לחברו פחות משווה פרוטה - אינו חייב לשלם את הנזק. **מהי פרוטה?** הפרוטה היא מטבע קטן שהיה נפוץ בתקופת חכמי המשנה והתלמוד.

כמה שווה פרוטה? פרוטה שווה אחד חלקי ארבעים מגרם כסף. כלומר, גרם כסף אחד שווה ארבעים פרוטות. אם רוצים לדעת כמה זה שווה פרוטה, מכירים מה מחירו של גרם כסף. למשל, אם גרם כסף עולה 40 שקלים, פרוטה שווה שקל אחד.

דף ל"ו: מצות תרומה

פעמים אחדות למדנו על מצות תרומות ומעשרות, שאדם שיש לו פרות שגדלו בארץ ישראל, צריך להפריש מהם תרומות ומעשרות. בדף זה לומדים, כי מצות התורה היא להפריש תרומות ומעשרות בארץ ישראל, רק בעת שקל עם ישראל נמצאים בארץ ישראל, שכן נאמר בפסוק "כי תבאו אל הארץ" - יש להפריש תרומות ומעשרות בזמן שהעם נמצא באותו מצב שהיה בעת שבני ישראל עלו ממצרים, שכל העם הגיע אל הארץ. אולם, בתקופת עזרא, שרק חלק מן היהודים עלו מבבל, לא נהגה מצות תרומה מן התורה. בכל זאת, אנו יודעים שהכל מפרישים היום תרומות ומעשרות. מדוע? מפני שהצו"ל תקנו להפריש תרומות ומעשרות בארץ ישראל בכל זמן, אפילו באותן תקופות ששמן התורה פטורים מהם. הרמב"ם כותב, כי בעצרת ה' לעתיד לבא, כאשר נזכה שכל העם יתגורר בארץ ישראל - נזכה שתחזר מצות התרומה והמעשרות מן התורה.

דף ל"ז: שני עונשים או רק עונש אחד?

בדף ל"א למדנו על הכלל "קיים ליה בדרך מניה", שבית הדין אינו מעניש אדם בשני עונשים על אותו מעשה. עתה נלמד דברים מעניינים שכתובים בתלמוד על כלל זה. מה דעתכם? יש אדם שאפשר להעניש אותו גם לשלם כסף וגם במיתה, ויש אדם שאפשר להעניש אותו גם לשלם כסף וגם ללקות. האם יש הבדל ביניהם? התלמוד אומר שכן. היינו יכולים לומר שרק מי שמענישים אותו במיתה, אין מענישים אותו בעונש נוסף, מפני שהורגים אותו, והרי נותנים לו עונש כה חמור, לכן אין מענישים אותו בעוד עונש. אבל, מי שאפשר להעניש אותו שישלם כסף וגם ילקה, מענישים בשני העונשים. מצד שני, היינו יכולים לומר להפך: מי שעבר עברה שהעונש שלה הוא מיתה, הרי עבר על אסור חמור מאוד, אותו אכן צריך להעניש בשני עונשים, ואילו מי שעבר אסור קל יותר, שהעונש עליו הוא מלקות, נעניש רק בעונש אחד. **התלמוד אומר, שלכן התורה כתבה שני פסוקים נפרדים ללמד על כל אחד מהמקרים שמענישים בו רק עונש אחד.**

דף ל"ח: "חוב" ו"קנס"

בדף כ"ט למדנו על ההבדל בין "חוב" ל"קנס". עתה נדע להבדיל, איך יודעים איזה תשלום שאמרה התורה לשלם הוא קנס ואיזה תשלום הוא חוב. ישנם כללים אחרים: **כלל א': תשלום שהוא יותר גבוה מהנזק, הרי הוא קנס.** למשל, אדם שגנב צריך לשלם כפל, פעמים. אם גנב מאה שקלים, הוא צריך לשלם מאתיים. עתה אנו יודעים, כי מאת השקלים הראשונים הם חוב, שהוא חייב להחזיר כי הוא לקח מהגנב, ומאת השקלים הנוספים הם "קנס", כי אותם הוא בכלל לא לקח מהגנב, אלא התורה קנסה אותו בהם. **כלל ב': תשלום שהתורה קבעה מראש, הוא קנס.** למשל, התורה אומרת, שאם שור הרג עבד כנעני, בעל השור משלם שלשים שקלים של התורה לבעל העבד. הרי ברור מאליה שלכל עבד יש מחיר אחר, ואם התורה קבעה בכל זאת סכום קבוע לכל העבדים, אנו יודעים שתשלום זה הוא "קנס" ולא חוב.

דבר תורה

כשמשנה פונה אל בני ישראל בנאומו האחרון קודם פטירתו, הוא חוזר פעמים רבות על כך שבני ישראל **ראו בעיניהם** את כל הניסים הגדולים - **"עיניכם הוראות"** את אשר עשה ה'...". משה מדגיש שיש משהו מיוחד בראיה הישירה, ללא אמצעי, מסך או תיווך, אשר נכנסת ללב פנימה ופועלת על פנימיותו של הרואה. כך, למשל, סיפר רבי יהודה הנשיא, שהוא זכה להיות מחודד וחריף יותר מכל חבריו מכיוון שהוא ראה בעיניו את רבי מאיר תוך כדי שהוא למד תורה. וכך, מבטא ישעיה הנביא את מעלתה וחשיבותה של הראיה ואומר - "והיו עיניך רואות את מוריי". העיניים הן הכלי על ידו הדברים נכנסים לתוכנו פנימה, אל הלב, ולכן שימוש ונכון בהם מגדיל ומרומם את רוחו של האדם ומעלה למעלה.

חידה!

למדנו על יהודים שהפגינו מסירות נפש מיוחדת. זהו את האנשים הבאים שגם הם מסרו את נפשם:

1. הושלך לגוב האריות בגלל שהתפלל

2. הושלך לכבשן האש כי כפר בעבודה זרה

3. נכנסה אל המלך בלי רשות למרות שידעה שהוא עלול להרוג אותה

4. הוצא להורג על ידי הרומאים משום שלימד תורה

5. נהרג על ידי הרומאים בגלל שמסך תלמידים

(אצד זל טלוט)
ל"א, א'א'ל"א זל "ל"א'ל"א זל
ל"א, א'א'ל"א זל "ל"א'ל"א זל

שאלות השבוע

- מהם חמשת התשלומים של מי שפגע בחברו?
- מתי מצוות תרומות ומעשרות היא מהתורה?
- מה הסכום הקטן ביותר בו אפשר לקדש אישה?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציון את מס' העולן עליו אתם עונים.*בפיקוח רואה חשבון

